

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2017–2021 toteutusta ja seurantaa edistävän luonnon monimuotoisuuden kansainvälisten asioiden asiantuntijatyöryhmä

Kokous #38

Aika: Maanantai 4.10.2021, kello 13.00–15.00
Paikka: Teams-etäkokous
Läsnä: Ruohonen-Lehto Marja, Suomen ympäristökeskus, kokouksen puheenjohtaja
Asikainen Anna-Rosa, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Auvinen Ari-Pekka, Suomen ympäristökeskus
Haapala Henna, ympäristöministeriö
Juvonen Sanna-Kaisa, Metsähallitus Luontopalvelut
Keipi Julia, ympäristöministeriö
Lohtander-Buckbee Katileena, Suomen ympäristökeskus
Loiskekoski Maarit, ympäristöministeriö
Luukkonen Jari, WWF
Matveinen Katja, maa- ja metsätalousministeriö
Myatt-Hirvonen Outi, ulkoministeriö
Nieminen Tiina, Luonnonvarakeskus
Niemivuo-Lahti Johanna, maa- ja metsätalousministeriö
Niikkonen Kristiina, ympäristöministeriö
Nirkkonen Tuomas, Metsäteollisuus ry.
Veistola Tapani, Suomen luonnonsuojeluliitto
Vuoristo Tiina, Metsäteollisuus ry.
Pylvänäinen Marja, Suomen ympäristökeskus, sihteeri

Hulmi Aulikki, maa- ja metsätalousministeriö, vierailija (paikalla klo 14–15)

1. Teams-kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja edellisen kokouksen (20.8.2021) pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi Teams-kokouksen kello 13.05. Edellisen kokouksen #37 pöytäkirjaa ei vielä hyväksytty. Keskusteltiin ja sovittiin, ettei Teams-kokouksen chatin keskusteluja kirjata pöytäkirjaan, sillä ne eivät ole virallisia puheenvuoroja. Eli sihteeri poistaa edellisen kokouksen pöytäkirjasta chattekstit. Ja kun puheenvuoroja kirjataan pöytäkirjaan, toivottiin, ettei mainittaisi puhujaa. Pöytäkirjan kirjauksista päätettiin keskustella uudelleen, kun työryhmän puheenjohtaja Marina von Weissenberg on paikalla.

Kokousjärjestystä oli esitetty muutettavaksi puhujien aikataulujen takia. Muutokset hyväksyttiin. Auvisen puheenvuoro ensimmäiseksi asiakohdaksi, siirto kohdasta 6 kohtaan 2. Aulikki Hulmin puheenvuoro kello 14, siirto kohdaksi 3, kun hän ehtii paikalle. Muita asioita ei esitetty asialistalle.

2. Biodiversiteettisopimus – COP-15 osa 1. (11.–15.10.2021) valmistelut (Marja Ruohonen-Lehto SYKE ja Julia Keipi YM)

<https://www.cbd.int/meetings/COP-15>

- COP-15 -valmistelukokouksen OEWG-3 (25.8.–3.9.) Suomen valtuuskunnan raportti on jaettu.

Suomen valtuuskunta on nimitetty (Julia Keipi YM, korkeakouluharjoittelija)

-
- Suomen valtuuskunta virtuaalisesti mukana, noin 30 henkeä (YM, MMM, STM, SYKE, Luke, saamelaiskäräjät, WWF, Metsähallitus, MTK, Jyväskylän yliopisto, SLL, Allianssi)
 - Pekingin suurlähetystöstä paikalle 2 henkilöä. Suomen uusi Kiinan suurlähettiläs aloitti juuri Pekingissä. Hän ei ole voinut viedä jättää valtuuskirjettään, jonka vuoksi hän ei voi vielä edustaa virallisesti Suomea.

Korkean tason osuus ml. EU (ministereitä EU:sta n. 15 mukana) (Henna Haapala YM ja Marja Ruohonen-Lehto SYKE)

- Avajaiset maanantaina ja korkean tason osuus tiistaina. Myös Suomen ministeri pitää puheenvuoron osuudenalkuosassa virtuaalisesti, ei lähde paikan päälle.
- Tulee Kunming Deklaraatio, jota myös EU on kommentoinut.
- Lisäksi tulossa Kiinan järjestämä Ecological Civilisation -seminaari.
- Kiina odottaa 1 500 osallistujaa paikan päälle.
- Tammikuulle suunnitteilla kokous Geneveen (SBSTTA24, SBI3 ja OEWG3), tavoitteena tavata paikan päällä.

3. WPIEI Biodiversiteetti/Cartagena/Bioturvallisuus -kokoukset 8.9. ja 15.9.

- raportti 17.9. Eutori (Marja Ruohonen-Lehto SYKE ja Julia Keipi YM)

Valmistautumista COP 15 -kokoukseen. Odotetaan miltä uusi ehdotus GBO framework näyttää. Sitten reagoidaan ja EU valmistelee. Keskusteltu kuinka valmistaudutaan tammikuun kokoukseen. Keskusteltu myös Ramsar-, CMS-, Bern- sopimuksista. Nina Mikanderilta YM saamme lisää tietoa marraskuussa.

Bioturva-WPIEI -kokouksessa keskusteltu biotekniikkatavoitteesta T17 ja sen jatkovalmisteluista.

4. FAO Food Summit – 23.9. NYC ja Suomi/EU <https://www.un.org/en/food-systems-summit>

(kansainvälisten asioiden johtaja Aulikki Hulmi MMM)

Aulikki Hulmi kertoi, että UN Food summit pidettiin New Yorkissa 23.9.2021. Kyseessä ei ollut vain FAO:n kokous, vaan koko YK:n huippukokous, joka koskee kaikkia kestävä kehityksen tavoitteita. Se oli maailman osallistavin huippukokous, jossa pidettiin kansallisia dialogeja (148 maata), teemadialogeja, alueellisia dialogeja (mm. Pohjoismaat), kansalaisjärjestöjen dialogeja sekä kansallisia toimintapolkuja. Tuloksina saatu lisää huomiota, tunnustusta ruokajärjestelmän tekijöille, virtaa työhön.

Kokouksessa ei ollut neuvoteltavaa loppuasiakirjaa vaan perustana oli YK:n pääsihteerin Statement of Action (toimintapaperi) 'People-Planet-Prosperity'.

- Koalitiot (Suomi aktiivinen kouluruoka-koalitiiossa), sitoutumisrekisteri
- Seuranta: Rooman HUB, YK:n maakoordinaattorit, CFS&HLPE, SDG-seuranta/HLPF + arviointikokous joka 2. vuosi

UN FSS 2021 Toiminta-alueet:

- Ravitsevaa ruokaa kaikille
- Luontoon perustuvien ratkaisujen tehostaminen, joka on BD-työryhmää läheisin toiminta-alue
- Tasa-arvoisen elannon, työn ja yhteisöjen edistäminen
- Resilienssin parantaminen
- + Toimeenpanon tukeminen = rahoitus, hallinto, tieto, osaaminen, innovaatiot, teknologia, data, kapasiteetti

Presidentti Niinistö piti huippukokouksessa puheenvuoron. Suomi muistutti erityisesti biodiversiteetin tärkeydestä. EU teki päätelmät. Suomi on korostanut dialogia ja yhdessä tekemisen tärkeyttä.

Suomen painopisteitä:

-
- Yhteinen terveys One Health, ml. kasvinterveys
 - Luonnonvarat: Ruoka-vesi-metsä-energia-nexus
 - Innovaatiot (esim. Hiilestä kiinni, Ilmastoruokaohjelma)
 - Kouluruoka (ministeri Skinnari WFP:n kouluruokalähettiläs, FI aloitteesta syntynyt koalitio)
 - Ravitsemussuositukset ja -kasvatus
 - Toimijoiden kuulemisen ja osallistamisen käytäntö

Keskustelu

- Missä Suomi on mukana? Suomi on sitoutunut kouluruokakoalitioon. Sitoumukset koskevat, ei vain valtioita, vaan myös kansalaisjärjestöjä, yrityksiä yms. Koalitioihin pyritään saamaan mukaan myös jäsenmaita. Ilmastoinnovaatioon Suomi lähdössä mukaan. Muissa Suomi seuraa mitä sitoutuminen tarkoittaisi. Meillä on pienet resurssit esim. osallistua kokouksiin. Nyt arvioidaan mitä pystytään tekemään.
- Mitä pitäisi ottaa huomioon kansallisessa strategiassa kv-mielessä? Esim. Ilmastoruoka tai hiilestä kiinni -aiheet ovat jo esillä. Mitä erityisesti meidän kv-työssämme on esillä ja liittyy ruokajärjestelmiin. Ruokaturvan on toimittava kestäväällä tavalla.

<https://summitdialogues.org/overview/member-state-food-systems-summit-dialogues/convenors/>

5. Maailmanperintökomitean kuulumiset (Sanna-Kaisa Juvonen, Metsähallitus)

Sanna kertoi terveiset Maailmanperintökomitean kokouksesta 16.–31.7.2021.

Kokous pidettiin verkossa, ja se kesti 16 päivää, 3–4 tuntia päivässä. Tämä kokous oli normaalia pidempi, koska edellistä kokousta ei pidetty koronan takia. Komiteassa on 21 maata jäsenenä, jotka tekevät päätökset. Suomi on nyt tarkkailijana.

Kokouksessa oli valmiit päätösehdotukset, joista päätettiin.

Päätökset: <https://whc.unesco.org/archive/2021/whc-21-44com-18-en.pdf>

Suurin asia oli Liverpoolin (Liverpool – Maritime Mercantile City) poistaminen maailmanperintöluettelosta. Liverpoolin arvot ovat kadonneet rakentamisen vuoksi. Aiemmin on vain kolme kohdetta poistettu listalta. Asiasta äänestettiin. Kohde siirretään ensin vaarantuneiden kohteiden listalle, sitten vasta se voidaan poistaa. Vaarantuneiden kohteiden listan tarkoitus on saada aikaiseksi toimia, eli antaa lisää aikaa.

Toinen iso asia: Nimitysprosessi uudistetaan siten, ettei tuoda puolivalmiita esityksiä. Tämä liittyy Suomeen, meillä saimaannorppasaaret kohde-ehtotuksena. Tulee siis jatkossa kaksivaiheinen prosessi kohdevalinnassa.

On kiinnitettävä paljon huomiota ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin kohteissa, joihin yksittäinen maa ei pysty vaikuttamaan, kuten suuren valliriutan kohtaloon Australiassa. Jos ajatellaan, ettei voida vaikuttaa kohteen tilan heikkenemiseen voi se johtaa siihen, ettei tehdä mitään.

6. KV-BD-työryhmän työ kansallisen BD-strategian ja toimintaohjelman laatimisessa (Ari-Pekka Auvinen, SYKE)

Ari-Pekka kertoi, että strategiatyö etenee. Käsitellään strategiisiin päämääriin tehdyt muutokset, käydään läpi vaikuttavuustavoitteet ja ideoidaan käytännön toimenpiteitä.

Ari-Pekka muistutti mieliin edellisen toimintaohjelman arvioinnin suositukset ja, että löytyvätkö ne teemat nyt vaikuttavuustavoitteista. ”Suomen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman 2012–2020 toteutuksen ja vaikutusten arviointi” <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162392>

Teemat:

56. Kestävän kehityksen tavoitteiden luontoperusta

- 57. ESP paikallisyhteisöissä
- 58. Suomen aktiivisuus kv-prosesseissa
- 59. Valtioiden välinen yhteistyö toimeenpanossa
- 60. BD muiden alojen kv-sopimuksissa
- 61. Osaamisvienti ja tuonti
- 62. Lähialueyhteistyö

Käytiin läpi viime kokouksen keskustelun pohjalta muotoillut vaikuttavuustavoitteet ja keskusteltiin.

Suomen luontojalanjälki maailmalla

Suomalaisten yritysten tuotanto ja kuluttajien kulutus ei aiheuta luontokatoa niin kotimaassa kuin ulkomaillakaan. Suomalaisten maan rajojen ulkopuolella aiheuttamien vaikutusten jäljittämiseen ja seurantaan on kehitetty tarvittavat menetelmät ja kielteisiä luontovaikutuksia vähentäviä ohjauskeinoja on otettu käyttöön. Yrityksille tarjotaan tietoa ja tukea negatiivisten monimuotoisuusvaikutusten vähentämiseen ja kuluttajille mahdollisuus valita hyödykkeitä, jotka ovat biodiversiteettineutraaleja tai -positiivisia globaalisti.

→ Tavoite voi muuttua 2030 → 2035

Kokoaan suurempi luontomaa

Suomi toimii ekologisen siirtymän edelläkävijänä globaalisti. Maamme osallistuu aktiivisesti kansainvälisiin luonnon monimuotoisuutta koskeviin prosesseihin ja edistää niiden synergioita. Tuemme muita maita luontopolitiikan tavoitteiden saavuttamisessa ja edistämme luonnon huomioimisen integrointia muiden alojen sopimukseen. Viemme suomalaista luonto-osaamista aktiivisesti ulkomaille.

Rahoituksen lisääminen

[Alku talousryhmältä.] Suomi on kasvattanut merkittävästi kansainvälistä biodiversiteettirahoitusta niin julkisista kuin yksityisistäkin lähteistä ja varmistanut, että rahoitusta käytetään tehokkaasti.

→ Emme vielä tiedä mitä kv-strategiaan jää, rahoitus kyllä todennäköisesti. Pitäisikö lukea mihin resursseja tarvitaan/suunnataan? Menisikö talousryhmän kanssa samaan vaikuttavuustavoitteeseen?

Alueellinen yhteistyö

Suomi toimii aktiivisessa yhteistyössä naapurivaltioiden kanssa luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi Fennoskandia ja Barentsin alueilla ja hyödyntää tässä tehokkaasti EU:n ulkorajaan liittyviä rahoitusinstrumentteja.

→ Sopiiko enemminkin tavoitepuolelle?

Tasa-arvo luontoa koskevassa päätöksenteossa

Luontopolitiikkaa laaditaan ja toteutetaan tasa-arvoisesti, sukupolvien välinen tasa-arvo huomioiden. Luontoa koskevassa kehityspolitiikassa Suomi pyrkii aktiivisesti parantamaan erityisesti naisten, tyttöjen, alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen vaikutusmahdollisuuksia.

→ Eri alatyöryhmien yhteinen tavoite.

Keskustelu

- Tekstit jaetaan kommentteille.
- Suomen luontojälki maailmalla -otsikon muuttaminen.
- Ekologinen siirtymä käsite on määritelty arviointiraportissa, transformative change, on koko strategiassa keskeinen käsite, se on puuttumista juurisyihin.
- Luonto kaikkialla, pitää toimia myös kotimaisesti.
- Alueellinen yhteistyö, hyvä että mainitaan päätektissä, mutta on toimenpide. Alueellinen Suomi toimii globaalisti ja alueellisesti. Käsite mitä tarkoittaa 'alueellisesti'.
- Luonto-osaaminen, lavennetaan suojeleuseksi.
- Suomen luontojalanjälki maailmalla (ensimmäistä kertaa mukana kv-puolella). Keskiössä suomalaiset yritykset maailmalla.

-
- Onko tavoitetta/kriteerejä Suomen ulkopuolella tuotetulle ruoalle tai energian tuotannolle?
 - Miten Suomessa varaudutaan meidän luonnonvarojen kysyntää ulkopuolelta, on keskustelu jossain ryhmässä. Halutaanko, että jatkossakin tuotetaan Suomessa ruokaa?
 - Alueellisuus liitetään 'kokoaan suurempaan luontomaahan' ja mainitaan alueet.
 - Osaamisvienti, mutta valmistauduttava myös osaamistuontiin.
 - Alueellisessa yhteistyössä tärkeää ovat rahoitusinstrumentit. Mainittaisiin toimenpiteinä.
 - Asiat mitä pitää tehdä on alueellisissa rahoitusohjelmissa ja saada niihin luonto ja bd vahvemmin mukaan.
 - Rahoitusosiossa ei näy kehitysrahoitus, olisiko tarpeen nostaa ja konsultoida UM:ää. Toimenpiteisiin mukaan rahoitus.
 - Kokoaan suurempi luontomaa -kohta käsittänee capacity buildingin.
 - Ei vain vienti vaan osaamisen soveltaminen.
 - Tasa-arvo aspektit ovat olennaisia. Konflikteja pitää pystyä ehkäisemään. Ei unohdeta tasa-arvoa eikä varojen kohdentamista. Tasa-arvo poikkileikkaava kaikissa vaikuttavuustavoitteissa. APA muotoilee tavoitteet uudelleen.
 - Yrityksiin keskittyvä, miten ajateltu julkinen ja yksityisen sektorit tässä. Sitoutuminen.
 - Miksi ei olla saavutettu aiemmin asetettuja tavoitteita? Ovat olleet julkisen hallinnon ohjelmia ja nyt pitää sitouttaa koko yhteiskunta, ei vain julkista hallintoa.
 - Yritykset, vapaaehtoinen linja. Vain isot yritykset ovat voineet osallistua. PK-yritykset eivät pysty. Tarvitaan valtion sääntelyä.
 - KeKe-selonteko: toimialakohtainen. siellä myös ehdotuksia toimenpiteiksi.
 - "Kokoaan suurempi luontomaa" otsikon alla voisi olla: Suomi toimii yhteistyössä luonnon monimuotoisuuden suojelun vahvistamiseksi lähialueilla, ml. Fennoskandian, Arktisen, Barentsin ja Itämeren alueilla. Alueellinen yhteistyö tukee myös kansallista luontokadon torjuntaa. Tässä työssä hyödynnetään tehokkaasti mm. EU:n ulkorajaan liittyviä rahoitusinstrumentteja. Otsikon alla voisi olla myös maininta bd-ilmasto yhteydestä? Vai oliko se jo jossain muualla esillä?
 - Alueellisen yhteistyön osalta voisi miettiä, että olisiko toimenpiteissä erikseen jokaiselle alueelle (FVV, arktinen, Barents ja Itämeri) joku muotoilu
 - Näkökulma: Kattava ja sitova kansainvälinen sopimus voi pysäyttää luonnon köyhtymisen – WWF Suomi: <https://wwf.fi/uutiset/2021/09/nakokulma-kattava-ja-sitova-kansainvalinen-sopimus-voipysayttaa-luonnon-koyhtymisen/>
 - Suomen arktisen politiikan strategiasta (hyväksytty kesäkuussa 2021) pari toimenpidettä: 1) Tuetaan luontokadon pysäyttämistoimia ja luontopohjaisten ratkaisujen käyttöönottoa tehostamalla ilmastomuutoksen vuoksi uhanalaistuvien arktisten lajien ja luontotyyppien suojelua sekä vahvistamalla heikentyneiden ekosysteemien kunnostusta ja ennallistamista. 2) Jatketaan ja kehitetään luonnonvarojen ja suojelualueiden hoidon ja käytön yhteistyömekanismeja yhdessä saamelaiden kanssa YK:n biodiversiteettisopimuksen Akwé:Kon toimintamalliin perustuvien ohjeiden mukaisesti.
 - Myös synergiasta on paljon konkreettista tausta-aineistoa ja tältä osin tulisi kirjata selkeät toimenpiteet.

Tekstit muokataan keskustelun ja ehdotusten pohjalta ja jaetaan viimeistään 2 viikkoa ennen seuraavaa kokousta (1.11.).

7. Muut ajankohtaiset asiat

- Lokakuussa on Ramsar COP, jossa päätetään budjetista.

8. Seuraava kokous ja etäkokouksen päättäminen

Seuraava kokous: maanantai 1.11. kello 13–15.
Puheenjohtaja päätti Teams-kokouksen kello 15.00.

Puheenjohtaja Marja Ruohonen-Lehto, Suomen ympäristökeskus

Sihteeri Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, sihteeri ja pysyvät asiantuntijat.